

סדנת משקלים – שירים

1.

רבי רפאל ענתבי

עזרני אל חי להכניע
את נצור המפתח המריע
מבלתך אין מושיע
להושיעני

דלתי תשובה חי פתח לי
כי שבתתי מחטאי ומעלי
אנא צורי שמע קולי
מהר ענני

אודה עלי פשעי אתה תשא עוני

סוד מינך הפשוטה
לקבל את נפש המתחרטה
ולא תוסיף תחטא
אליך קוני

הרחק נא מעליה חברת פת הצפוני

2.

אל הפילים (בית אחד לפני אחרון) – אלתרמן

הגידי אם לא ביאוריך פיתי!
חגים לעיני
שקיעותיך שלך!
כפרי את פני על כל חטא שעותי לי,
על כל באר שהרעלת בי הגידי—סלח!

3.

כנרת – רחל

שם הרי גולן, הושט היד וגע בם –
בדממה בוטחת מצוים: עצר.
בבדידות קורנת גם חרמון הסבא
וצנה נושבת מפסגת הצחור.

שם על חוף הים יש דקל שפל צמרת,
סתור שער הדקל כתינוק שוכב,
שגלש למטה ובמי כנרת
משכשוף רגליו.

מה ירבו פרחים בחורף על הכרם,
דם הכלנית וכתם הכרפס,
יש ימים – פי שבע אז ירק הירק,
פי שבעים תכלה התכלת במרום.

גם כי אנרש ואהלך שחוח,
והיה הלב למשואות זרים –
האוכל לבגד בך, האוכל לשבח
חסד נעורים?

4.

שי – רחל

אָעוּלל פּאָפּן
שְׁאָרִית הָרַחֵשׁ
וְאֶשְׁלַח מִנְחָה לָךְ
מִזְמֶרֶת לִבִּי –
כָּל שִׁיד הָעֶצֶב
לֹא עָקְרָה מִשְׁרֵשׁ ,
שְׁקָדִים-הַזֶּעֶם
לֹא שָׁדַף עוֹד בִּי .

אַרְפֵּד הַטָּנָא
זְכְּרוֹנוֹת פְּנֵרֶת ,
וְרֹד שְׁמֵי הַבֶּקֶר
בֵּין עֲצֵי הָגֶן ,
זֶהב הַצִּהָרִים
בְּמֶרְקֵב רוֹגֵעַ
וְלִילָךְ הָעֶרֶב
עַל הָרֵי גוֹלָן ;

זָכַר לֵיל הַסֶּהַר
עַל חִלְקֵת הַמַּיִם .
זוֹ תְּרוּעַת הָאֶשֶׁר
בְּעֻלוֹת יָמֵי ,
כְּבִשְׁנֵי תוֹלַעַת
כָּה אֶקְשֹׁר הַטָּנָא
וְאֶשְׁלַח אֵלֶיךָ –
הַתְּשֻׁמָּה לְשִׁי ?

.5

אומרים : יְשָׁנָה אֶרֶץ (גרסה ראשונה) / שאול טשרניחובסקי

אומרים : יְשָׁנָה אֶרֶץ ,
אֶרֶץ שְׁכוּרֶת שְׁמֶשׁ – – –
אֵיָה אוֹתָהּ אֶרֶץ ,
אֵיָה אוֹתָהּ שְׁמֶשׁ ?

אומרים :
יְשָׁנָה אֶרֶץ ,
עֲמוּדֶיהָ שְׁבָעָה ,
שְׁבָעָה כּוֹכְבֵי-לֶכֶת
צָצִים עַל כָּל גְּבָעָה .

אֶרֶץ –
כָּה יִתְקַיֵּם
כָּל אֶשֶׁר אִישׁ קָנָה –
אֵיפָה הִיא הָאֶרֶץ ?
אֵיָה אוֹתָהּ גְּבָעָה ?

נִכְנַס
כָּל הַנִּכְנַס ,
פָּגַע בָּאֵחַ כְּהִנְמָלוֹ ,
פּוֹרֵשׁ אֵלָיו שְׁלוֹם –
וְאוֹר לְאִישׁ וְחֵם לוֹ .

אֵים :
אוֹתָהּ אֶרֶץ ,

כוכבי אותה גבעה?
מי ינחנו דרך?
יגיד לי הנתיבה?

כבר
עברנו כמה
מדבריות וימים,
כבר הלכנו כמה,
פחותינו תמים.

פיצד
זה תעינו?
טָרַם הוֹנַח לָנוּ?
אותה ארץ-שמש,
אותה לא מצאנו.

אולי - - -
כבר איננה?
ודאי נטל זינה!
דבר בשבילנו
אדני לא צנה - - -

.6

אני מאמין / שאול טשרניחובסקי

שחקי, שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי פי באדם אאמין,
פי עודני מאמין בך.

פי עוד נפשי דרור שואפת
לא מכרתיה לעגל-פז,
פי עוד אאמין גם באדם,
גם ברוחו, רוח עז.

רוחו ישליך ככלי-הכל,
ירוממו במתי-על;
לא ברעב ימות עבד,
דרור – לנפש, פת – לדל.

שחקי פי גם ברעות אאמין,
אאמין, פי עוד אמצא לב,
לב תקותי גם תקותיו,
יחוש אשר, זבין כאב.

אאמינה גם בעתיד,
אף אם ירחק זה היום,
אף בוא יבוא – ישאו שלום
אז וברכה לאם מלאם.

ישוב יפרח אז גם עמי,
ובארץ יקום דור,
ברזל-כבליו יוסר מנו,
עין-בעין יראא אור.

יְחִיָּה, יֵאָהֵב, יַפְעֵל, יַעֲשֵׂה,
דֹּר בְּאַרְץ אֲמֹנִים חַי
לֹא בַעֲתִיד – בְּשִׁמְיָם,
חַי־רוּחַ לֹא אֵין דִּי.

אֲזִי שִׁיר חֲדָשׁ יִשִּׁיר מְשׁוֹרֵר,
לִיפִי וְנִשְׁגָּב לְבֹו עֵר;
לוֹ, לְצַעִיר, מַעַל קְבָרֵי
פְּרָחִים יִלְקָטוּ לְזֹר.

אודיסה 1892

.7

מקבת' (מערכה א סצינה א) – שייקספיר

When shall we three meet again
In thunder, lightning, or in rain?
Second Witch
When the hurlyburly's done,
When the battle's lost and won.
Third Witch
That will be ere the set of sun.
First Witch
Where the place?
Second Witch
Upon the heath.
Third Witch
There to meet with Macbeth.
[...]
Fair is foul, and foul is fair:
Hover through the fog and filthy air.

.8

חיוך ראשון (בית א) – אלתרמן

אֵל תִּקְרָאִי לִי בְּשִׁבּוּעָה נּוֹאֶשֶׁת,
אֵל תִּקְרָאִי לִי בְּמַלִּים רְבוּת.
אֲנִי שְׁנִית אֶלֶיךָ נֶאֱסָף,
עוֹלָה אֶל מִפְתָּנֶךָ מִכָּל דֶּרֶכִי.
וְהַמָּסַע יִגַּע וְאֶבְיוֹן.
אֵל תִּקְרָאִי לִי בְּמַלִּים רְבוּת.
הַפֵּל, הַפֵּל נִרְגָּע וּמִתְפוֹרֵר,
אֶךְ אֶת עוֹדֶךָ וְעוֹד הַלֵּילָה חַי.

.9

לאה גולדברג

גִּבְנוּ לְבְרוּשִׁים. אֲנַחְנוּ מִסְתִּירִים
אֶת הַהָרִים מֵאַחֲרֵי בְּתִינוּ.
אֲנַחְנוּ מִתְבִּישִׁים לְרֹאוֹת אֶת הַכּוֹכָב
חֲשִׁים אֶל הַרְחֹבוֹת הַרוֹחֲשִׁים
כֹּל יִסְתַּבֵּךְ לְבָנוּ בְּמִרְחָב.

וכך חיים
בחדרים סגורים
ובחוצות התגורים
חוטאים של טלפון וטלגרף—
הרחק מפל אשר אהבנו לתמונו—
בתוך הזמן, מעבר לעצמנו.

.10

פגישה לאין קץ – אלתרמן

כי סערת עלי, לנצח אנגנון,
שוא חומה אצור לך, שוא אציב דלתים!
תשוקתי אליך ואלי גנך
ואלי גופי סחרחר, אובר ידים!

לספרים רק את החטא והשופטת.
פתאמית לעד! עיני בך הלומות,
עת ברחוב לוחם, שותת שקיעות של פטל,
תאלמי אותי לאלמות.

אל תתחנני אל הנסוגים מגשת.
לבדי אהיה בארצותיך הלך.
תפלתי דבר איננה מבקשת,
תפלתי אחת והיא אומרת - הא לך!

עד קצוי העצב, עד עינות הליל,
ברחובות ברזל ריקים וארזים,
אלהי צוני שאת לעוללליך,
מעניי הרב, שקדים וצמוקים.

טוב שאת לבנו עוד נדך לוכדת,
אל תרחמיהו בעיפו לרוץ,
אל תניחי לו שיאפיל כחדר,
כלי הכוכבים שושארו בחוץ.

שם לזהט ירח כנשיקת טבחת,
שם רקיע לח את שעולו מרעים,
שם שקמה תפיל ענף לי כמטפחת
ואני
אקד לה
וארים.

ואני יודע כי לקול התף,
בערימסחר חרשות וכוואבות,
יום אחד אפל עוד פצוע־ראש לקטף
את חיוכנו זה מבין המךבבות.

.11

ירח – אלתרמן

גם למראה נושן יש רגע של הלדת.
שמים בלי צפור
זרים ומבצרים.
בלילה הסהור מול חלונך עומדת
עיר טבולה בבכי הצרצרים.

ובראותך כי דרך עוד צופה אל הלך
והירח

על כידון הברוש
אתה אומר - אלי, העוד ישנם כל אלה?
העוד מתר בלחש בשלומם לדרש?

מאגמיהם המים נבטים אלינו.
שוקט העץ
באדם עגילים.
לעד לא תעקר ממני, אלהינו,
תוגת צעצועיך הגדולים.

.12

ניגון עתיק – אלתרמן

אם תרדנה בליל דמעותיך,
שמחתי לך אבעיר כצור תבן.
אם תרחפנה מקר עצמותיך,
אכסוף ואשכב על אבן.

אם תאמרי אל מחול לרדת,
על אחרון מיתרי אנגן לך.
אם תחסר לך מתנת הילדת,
את חיי ומותי אתן לך.

ואם לחם תאבי או יין,
מן הבית אצא כפוף שכם
ואמכר את עיני השמים
ואביא לך גם יין גם לחם.

אך אם פעם תהיי צוחקת
בלעדי במסבת מרעיך,
תעבר קנאתי שותקת
ותשרף את ביתך עליך.

.13

אלתרמן

עוד חוזר הנגון שזנחת לשוא
והדרך עודנה נפקחת לארץ
וענן בשמי ואילן בגשמי
מצפים עוד לך, עוברארח.

והרוח תקום ובטיסת נגרות
יעברו הפרקים מעליך
וכבשה ואילת תהיינה עדות
שלטפת אותן והוספת לכת -

- שידיך ריקות ועירך רחוקה
ולא פעם סגדת אפים
לחרשה ירקה ואשה בצחוקה
וצמרת גשומת עפעפים.

.14

סליחות

בָּאתָ אֵלַי אֶת עֵינַי לִפְקוּחַ,
וְגוֹפֶה לִי מִבֶּט וְחִלּוֹן וְרָאִי,
בָּאתָ כְּלִילָה הִבָּא אֶל הָאֵחַ
לְהִרְאוֹת לוֹ בַּחשֶׁךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים.

וְלַמִּדְתִּי: שֵׁם לְכָל רִים וְצִפּוֹרָן
וְלְכָל שַׁעֲרָה בַּבָּשָׂר הֶחָשׂוּף,
וְרִיחַ יְלָדוֹת – רִיחַ דְּבֶק וְאֶרֶן
הוּא נִיחּוּחַ לִילּוֹ שֶׁל הַגּוֹף.

אִם הָיוּ עֲנוּיִים – הֵם הַפְּלִיגוֹ אֵלֶיךָ.
מִפְּרִשֵּׁי הַלְבָן אֶל הָאֶפֶל שְׁלָךְ.
תִּנְּנִי לְלָכֶת, תִּנְּנִי לְלָכֶת
לְכָרוֹעַ עַל חוּף הַסְּלִיחָה.

ירדה השבת – יהושע רבינוב

ירדה השבת אל בקעת גנוסר,
וניחוח עתיק בשוליה.
ויעמדו מסביב החרים שושבינים
לשאת אדרתה הזוהרת.
תעלינה יונים מכנרת הים,
קבל את רוחה הלוחשת.

נשקה השבת לראשו של הכרוש,
לאזוב שבסלע נשקה.
ויהי הדרך לשרביט של מלכות
על רמות דממה מרוננת.
ימשך אז התור בקולו המתוק
חמדת כסופין מעדנת.

הרטיטה שבת בחנה הגניז
עיני חלונות מכל עבר.
ותצאנה בנות אל הערב זמר
זמירות בערגה מצלצלת.
והיתה העדנה בבקעת גנוסר
לנשמת עבריות נאצלת.

ימים לבנים - לאה גולדברג

ימים לבנים, ארפים, כמו בקיץ קרני החמה.
שלוח בדידות גדולה על מרחב הנחר.
חלונות פתוחים לרוחה אל תכלת דממה.
גשרים ישרים וגבוהים בין אתמול ומחר.

פל כף קל לשאת שתיתכם, ימים לבנים וריקים
הן עיני למדוי לחיך וחדלו משפכר
לזרו על לוח שעון את מרוץ הדקים.
ישרים וגבוהים הגשרים בין אתמול ומחר.

לבכי התרגל אל עצמו ומונה במתינות דפיקתיו.
ולמתק הקצב הרך מתפס, מותר ונרגע,
בתינוק מזמר שיר ערש טרם סגר את עיניו,
עת האם הלאה פסקה מזמר ונרדמה.

את תלכי בשדה - לאה גולדברג

האמנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחוסר,
ותלכי בשדה, ותלכי בו בהלך התם,
ומחשוף כף רגלך ילטף בעלי האספסת,
או שלפי שבלים ידקרוך ותמתק דקירתם.

או מטר ישיגך בעדת טפותיו הדופקת
על כתפיו, חוד, צוארף, וראשך רענן.
ותלכי בשדה הרטב וירחב כף השקט

כאור בשולי הענן.

ונשמת את ריחו של התלם נשם ורגע,
וראית את השמש בראי השלולית הזהב,
ופשוטים הדברים וחיים, ומתר כס לנגע,
ומתר, ומתר לאהב.

את תלכי בשדה. לברך. לא נצרכת בלהט
השרפות בדרכים שסמרו מאימה ומדם.
ובישר ללב שוב תהיי עונה ונכנעת
כאחד הדשאים, כאחד האדם.

.18

שיר משמר (בית א) - נתן אלתרמן

שמרי נפשך, כחף שמרי, שמרי נפשך,
שמרי חייך, בינתך, שמרי חייך,
מקיר נופל, מגג גדלק, מצל חשך,
מאבן קלע, מסכין, מצפונים.
שמרי נפשך מן השורף, מן החותך,
מן הסמוך כמו עפר וכמו שמים,
מן הדומם, מן המחכה והמושך
והממית כמי באר ואש פירים.
נפשך שמרי ובינתך, שער ראשך,
עורף שמרי, שמרי נפשך, שמרי חייך.

.19

נתן יונתן - על ענפי שיטה

14.10.1948

על ענפי שטה רדה עלטה
עלעליה רוח עלעל,
ובעלטה שם ישבה כטה
וזמרה לך שיר, יעל:

נצפה וניחל, זיו עיניך, יעל!
הוא רחוק, רחוק
עוד קהל —
עם השחר הצוהל...

בין סככי שטה נחה עלטה
השוכל נוגות מילל.
ובעלטה נרדמה כטה
רק שירך עוד מצלצל.

מענפי שטה גזה עלטה
עלעליה בקר טלטל
אז לשדות הקרב צעדה כטה
וזמרה את שמך, יעל: